

BORGARTING LAGMANNSRETT

Dok 2

Barne-, Likestillings og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 Oslo

Deres referanse

Vår referanse

Dato

15-036434ADM-BORG/BORG

27. mars 2015

NOU 2014:8 TOLKING I OFFENTLIG SEKTOR – HØRINGSUTTALELSE

Borgarting lagmannsrett er landets største anke-domstol. Vi har til enhver tid et betydelig behov for tolking i de forskjellige språk. Som et alminnelig utgangspunkt vil Borgarting lagmannsrett ønske velkommen alle tiltak som kan være med på å bedre tilgangen til kvalifisert tolking. En del konkrete synspunkter følger nedenfor.

Borgarting lagmannsrett bestiller rutinemessig tolker via tolkeportalen i vårt saksbehandlingssystem Lovisa, og ikke fra tolkeregisteret i Lovisa. Tolkeportalen er inngang til Nasjonalt tolkeregister. Saksbehandlerne er instruert om til enhver tid å bestille tolk i høyest tilgjengelige kvalifikasjonskategori. I saker som varer mer enn noen timer, bestilles to tolker, og i saker som vil kreve omfattende tolking, legges rettssaken, så langt det er mulig, til en rettssal med tolkekabin. Borgarting har begrenset tilgang til rettssaler med tolkekabin.

Det er kun i unntakstilfeller at lagmannsretten benytter tolkeformidlingsfirmaer. Det vil særlig kunne forekomme hvor tolkebehovet først klarlegges umiddelbart før rettsmøtet, eller hvor det ikke er kvalifiserte tolker tilgjengelige gjennom tolkeportalen. Det er aldri noe alternativ for oss å gjennomføre saker uten tolk så lenge det er parter eller vitner som har behov for tolking. Retten til tolk fremgår av domstolloven § 135 - § 138 og følger også av Den europeiske menneskerettskonvensjon.

Vår største utfordring er tilgjengeligheten av tolker med tilstrekkelige kvalifikasjoner. For gjennomføringen av en rettssak er det nødvendig at tolken kan tolke simultant, i tillegg til å beherske så vel det fremmede som det norske språket godt. Rettstolking byr også på særlige utfordringer for tolkene, som må beherske juridisk terminologi i tillegg til dagliglivets språk. Borgarting vil også minne om at tolkebehovet i rettssaker ikke er begrenset til parts- og vitneavhør, slik man kan få inntrykk av ved uttalelsen på utredningen side 49 andre spalte. Partene skal også kunne følge forhandlingene i sin helhet.

Postadresse
Postboks 8017 Dep, 0030 Oslo

Sentralbord
21 55 80 00

Saksbehandler
Marianne Bakkeløkken

Bankgiro

Organisasjonsnummer

Kontoradresse
Keisers gate 13, 0165 Oslo

Telefaks
21 55 80 38

Telefon
21 55 80 01

Ekspedisjonstid
0800-1545 (1500)

Internett/E-post
<http://domstol.no/borgarting>
borgadm@domstol.no

I utredningen på side 85 første spalte, siste avsnitt, skriver utvalget følgende:

Etter utvalgets vurdering er det behov for et krafttak for å sikre nok kvalifiserte tolker til å kunne imøtekomme det fremtidige behovet. Det må iverksettes systematisk kvalifisering i stor skala og på lang sikt. Utvalgets samlede forslag til tiltak vil bidra til å sikre offentlig sektor nok kvalifiserte tolker, også i årene fremover.

Borgarting lagmannsrett støtter alle forslag som kan øke tilgangen på kvalifiserte tolker, herunder også lønns- og arbeidsforhold som kan være en drivkraft for tolkene til å kvalifisere seg ytterligere (kapittel 12). Selv om Osloregionen antakelig er den del av landet som har best tilgang på tolker, opplever også Borgarting at det kan være vanskelig å få tak i tolker med tilstrekkelig gode kvalifikasjoner. Dette får betydning for vår planlegging og gjennomføring av rettssaker, særlig straffesaker. Borgarting lagmannsrett ser det som særlig viktig at det også gis mulighet til videreutdanning innenfor feltet rettstolkning, både når det gjelder selve fremgangsmåten ved tolking under rettsmøter, og når det gjelder juridisk terminologi.

Utvalget tar også opp spørsmålet om det bør stilles krav til tolkenes personlige egnethet, og ikke bare til faglige kvalifikasjoner (pkt. 11.8 side 134). Dette er Borgarting lagmannsrett enig i, men det må i så fall skje sentralt i regi av Domstoladministrasjonen. Det vil være vanskelig for den enkelte domstol, og kanskje heller ikke riktig, å utarbeide egne lister over tolker som domstolen måtte ha funnet personlig egnet. Domstoladministrasjonen bør etter vårt syn ta opp et arbeid med sikte på å kreve vandelsattest for rettstolker.

Under pkt. 13.3 på side 151 går utvalget inn for økt bruk av fjerntolkning, fortrinnsvis i form av skjermtolkning. Dette vil være et viktig tilbud for domstoler som mangler kvalifiserte tolker i sin region, og det vil også kunne være et godt supplement for Borgarting lagmannsrett i saker der det kun har vært tolk i kategori 5 ledig for tolkeoppdrag under en rettssak. Det er Domstoladministrasjonen som har ansvar for å legge til rette – teknisk og kompetansemessig – for skjermtolkning.

Når det gjelder utvalgets forslag til lovfesting av offentlige myndigheters ansvar for bruk av tolk, bemerker Borgarting lagmannsrett at det synes å fremgå at loven er ment også å gjelde for domstolene. Det vises til utvalgets bemerkning under pkt. 17.1.3 om at sektorlovgivningen (og det vises spesielt til rettspleien) skal gjelde "utfyllende til utvalgets forslag til lov". Etter Borgarting lagmannsretts syn er dette uheldig. Ordlyden i lovforslaget er ikke i særlig grad tilpasset domstolenes spesielle rolle som en uavhengig statsmakt. Det kan – som eksempel – vanskelig aksepteres at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet skal ha et overordnet faglig tilsyn med domstolenes bruk av tolk.

Etter Borgarting lagmannsretts syn bør reguleringen av domstolenes bruk av tolk skje i domstolloven og i tilknytning til domstolloven §§ 135 – 138 om rettspråk og rett til tolk. Her kan både plikten til å bruke tolk, og kravene til kvalifikasjoner, innarbeides og tilpasses domstolenes spesielle stilling. Borgarting viser i denne sammenheng til den tidligere utredningen "Rett til tolk" fra 2005 som omtales av utvalget på side 50. Etter Borgartings syn bør de forslag som der ble tatt opp, nå videreføres i et eget arbeid om tolking i domstolen, og ikke nødvendigvis begrenset til bruk av tolk i straffesaker, slik rapporten fra 2005 er.

Avslutningsvis vil Borgarting lagmannsrett understreke at vi helt ut deler utvalgets syn på at behovet for tolker vil øke og vare ved over lang tid (pkt. 7.4 side 84 – 85). Det er derfor viktig med en betydelig og snarlig innsats for å øke kapasiteten i tolkeutdanningen, bedre kvalitetssikringen av tolkene og forbedre oversikten over og verktøyet for bestilling av tolker.

Med hilsen

Ola Dahl
Førstelagmann

Ellen Mo
Lagmann

